op werkloosheidsuitkering krachtens de wettelijke regeling van de staat waar zij hun laatste werkzaamheden hebben verricht, hoewel zij niet ter beschikking staan van de diensten voor arbeidsbemiddeling van die staat, verleent zij aan die werknemers rechten waarvan zij anders verstoken zouden blijven en die dus ertoe bijdragen, dat het vrije verkeer van werknemers wordt verzekerd, gelijk artikel 51 EEG-Verdrag verlangt.

Toen de gemeenschapswetgever in de artikelen 67, lid 3, en 69, lid 1, van vorenbedoelde verordening aan de aan werkzoekende werkloze werknemers toegekende faciliteiten voorwaarden verbond, heeft hij op juiste wijze gebruik gemaakt van de beoordelingsvrijheid waarover hij beschikt bij de verwezenlijking van het vrije verkeer van werknemers.

TER TERECHTZITTING
in zaak C-62/91 *

I — De feiten en het procesverloop

1. *Wettelijk kader*

1. Artikel 67, leden 1 tot en met 3, van verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, in de gecodificeerde versie van verordening (EEG) nr. 2001/83 van de Raad van 2 juni 1983 (PB 1983, L 230, blz. 6), bepaalt het volgende:

„1. Het bevoegde orgaan van een Lid-Staat waarvan de wettelijke regeling het verkrijgen, het behoud of het herstel van het recht op uitkering afhankelijk stelt van de vervulling van tijdvakken van verzekering, houdt, voor zover nodig, rekening met de krachtens de wettelijke regeling van elke andere Lid-Staat, als werknemer vervulde tijdvakken van verzekering of van arbeid alsof het tijdvakken van verzekering waren welke krachtens de door dit orgaan toegepaste wettelijke regeling waren vervuld mits evenwel de tijdvakken van arbeid als tijdvakken van verzekering zouden zijn beschouwd indien zij krachtens bedoelde wettelijke regeling waren vervuld.

2. Het bevoegde orgaan van de Lid-Staat waarvan de wettelijke regeling het verkrijgen, het behoud of het herstel van het recht op uitkering afhankelijk stelt van de vervulling van tijdvakken van arbeid, houdt, voor zover nodig, rekening met de krachtens de wettelijke regeling van elke andere Lid-Staat als werknemer vervulde tijdvakken van verzekering of van arbeid, alsof het tijdvakken van arbeid waren welke krachtens de door dit orgaan toegepaste wettelijke regeling waren vervuld.

* Procestaal: Engels.

3. Met uitzondering van de in artikel 71, lid 1, sub a), ii), en sub b), ii), bedoelde gevallen, wordt toepassing van de leden 1 en 2 afhankelijk gesteld van de voorwaarde dat de betrokkene laatstelijk

— in het geval van lid 1, tijdvakken van verzekering

— in het geval van lid 2, tijdvakken van arbeid

heeft vervuld krachtens de wettelijke regeling op grond waarvan de uitkeringen worden aangevraagd."

Artikel 69, lid 1, van dezelfde verordening luidt als volgt:

„De volledig werkloze werknemer of zelfstandige die voldoet aan de in de wettelijke regeling van een Lid-Staat gestelde voorwaarden voor het recht op uitkering, en die zich naar het grondgebied van een of meer andere Lid-Staten begeeft om aldaar werk te zoeken, behoudt het recht op deze uitkering onder de hieronder aangegeven voorwaarden en beperkingen:

a) vóór zijn vertrek dient hij gedurende ten minste vier weken na de aanvang van zijn werkloosheid als werkzoekende ingeschreven te zijn geweest en ter beschikking van de diensten voor arbeidsbemiddeling van de bevoegde Staat te zijn gebleven. De bevoegde diensten of organen kunnen hem evenwel toestemming geven vóór het verstrijken van deze termijn te vertrekken;

b) hij dient zich als werkzoekende in te laten schrijven bij de diensten voor arbeidsbemiddeling van iedere Lid-Staat naar het grondgebied waarvan hij zich begeeft en zich aan het aldaar uitgeoefende toezicht te onderwerpen. Voor het aan de inschrijving voorafgaande tijdvak wordt deze voorwaarde geacht te zijn vervuld indien deze inschrijving plaatsvindt binnen een termijn van zeven dagen sedert de datum waarop de betrokkene niet meer ter beschikking stond van de diensten voor arbeidsbemiddeling van de Staat waarvan hij het grondgebied heeft verlaten. In buitengewone gevallen kunnen de bevoegde diensten of organen deze termijn verlengen;

c) het recht op uitkering wordt gehandhaafd gedurende een tijdvak van ten hoogste drie maanden, sedert de datum waarop de betrokkene niet langer ter beschikking stond van de diensten voor arbeidsbemiddeling van de Staat waarvan hij het grondgebied heeft verlaten, zonder dat de totale duur waarover uitkering wordt verleend, de duur mag overschrijden, waarover hij krachtens de wettelijke regeling van bedoelde Staat recht op uitkering heeft. Deze duur wordt voor seizoenarbeiders bovendien nog beperkt tot de verdere duur van het seizoen waarvoor hij is aangeworven."

2. Op grond van Section 14 (2) (a) van de Social Security Act 1975 is voor een aanspraak op werkloosheidsuitkering vereist, dat de aanvrager voldoet aan de voorwaarden betreffende premiebetaling, gesteld in paragraaf 1 van bijlage 3 bij die Act. De eerste voorwaarde betreffende premiebetaling, die in paragraaf 1, lid 2, van die bijlage wordt genoemd, is de volgende:

„a) De aanvrager moet daadwerkelijk premies hebben betaald van een relevante klasse over een van de twee laatste vol-

ledige jaren voor het begin van het relevante uitkeringsjaar en die premies moeten vóór het relevante tijdstip zijn betaald."

De relevante premieklasse voor werkloosheidsuitkeringen is klasse I [Section 13 (1) van de Act].

2. *Het hoofdgeding*

Gray, een Brits onderdaan, is gehuwd en heeft drie kinderen.

Na in Engeland te hebben gewerkt, vestigde hij zich in 1971 met zijn vrouw op het eiland Gran Canaria (Spanje); twee van zijn kinderen bleven in Engeland achter om hun schoolopleiding voort te zetten. Deze twee kinderen bezochten hun ouders bijna elke schoolvakantie en Gray bracht bijna elk jaar een maand in Engeland door, waar hij bij vrienden logeerde.

In Gran Canaria werkte Gray als bedrijfsleider van het restaurant dat zijn vrouw had gekocht. In die hoedanigheid betaalde hij sociale-zekerheidsbijdragen overeenkomstig de Spaanse wettelijke regeling, totdat zijn vrouw op 11 januari 1990 het restaurant verkocht.

Op 26 februari 1990 keerde Gray naar Engeland terug, na de nieuwe eigenaar van het restaurant (onbetaald) te hebben ingewerkt. Gray had zich tussen 11 januari en 26 februari 1990 niet als werkzoekende laten inschrijven bij de Spaanse instanties en in Spanje geen uitkering aangevraagd, omdat hij van plan was om zo spoedig mogelijk naar Engeland terug te keren.

Na zijn terugkeer in Engeland vroeg hij op 28 februari 1990 werkloosheidsuitkering aan; zijn aanvraag werd op grond van artikel 67, lid 3, van verordening nr. 1408/71 afgewezen omdat zijn laatste tijdvak van verzekering niet in Engeland was vervuld en hij zich dientengevolge niet kon beroepen op zijn Spaanse sociale-zekerheidsbijdragen. Ook kon hij geen beroep doen op artikel 69, lid 1, van die verordening, omdat hij zich vóór zijn vertrek uit Spanje niet als werkzoekende had laten inschrijven bij de Spaanse diensten voor arbeidsbemiddeling en hij zich niet gedurende vier weken ter beschikking van die diensten had gesteld.

Gray heeft momenteel een part-time baan als benzinepompbediende bij een garage.

Het Social Security Appeal Tribunal, waar het beroep tegen de beslissing van de Adjudication Officer diende, besliste unaniem, dat artikel 71, lid 1, sub b-ii, van verordening nr. 1408/71 niet op Gray van toepassing was. Het nam hierbij in het bijzonder de volgende feiten in aanmerking: Gray had in het Verenigd Koninkrijk geen eigen woning aangehouden; zijn vrouw woonde met hem in Spanje terwijl zijn kinderen in Engeland waren; Gray's werk in Spanje was „vast" werk (zie arrest van 17 februari 1977, zaak 76/76, Di Paolo, Jurispr. 1977, blz. 315); zijn vrouw was eigenaar van het bedrijf dat gedurende die jaren van hun leven in hun levensonderhoud moest voor-

zien; in de jaren dat Gray in Spanje werkte, lag het centrum van zijn belangen in dat land, aangezien zijn gehele inkomen daar werd verdiend en elf maanden van bijna ieder jaar ook zijn sociale leven zich daar afspeelde.

Dat Gray zijn wettelijk domicilie in Engeland heeft behouden, is volgens de nationale rechter betrekkelijk onbelangrijk, omdat de „gewone woonplaats" het relevante criterium is. Een vaste werkkring doet het vermoeden rijzen, dat ook de woonplaats zich aldaar bevindt (arrest Di Paolo, reeds geciteerd), welk vermoeden Gray niet heeft kunnen weerleggen. Voornoemd artikel 71 is bijgevolg niet van toepassing.

De meerderheid van de leden van het Social Security Appeal Tribunal (hierna: „de meerderheid") merkt vervolgens op, dat de bepalingen van verordening nr. 1408/71, die is vastgesteld ter uitvoering van artikel 51 EEG-Verdrag, „de werknemers die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, de verworven rechten en voordelen moeten waarborgen, zonder dat zij mogen leiden tot ongerechtvaardigde cumulaties" (considerans van de verordening). Volgens de meerderheid moeten onder de term „werknemers" in artikel 51 ook diegenen worden begrepen die feitelijk geen werk hebben, maar wel de leeftijd bezitten om te werken en ook naar werk zoeken.

Volgens de meerderheid vormen zowel het vereiste van artikel 67, lid 3, van verordening nr. 1408/71, dat het laatste tijdvak van verzekering in het land van de aanvraag moet zijn vervuld, als het vereiste van artikel 69, lid 1, van die verordening, dat de betrokkene vier weken als werkzoekende ingeschreven moet zijn in het laatste land van tewerkstelling, een belemmering voor het vrije verkeer van werkzoekenden. Zo ondervindt iemand wiens werk in het buitenland eindigt en op wie in het Verenigd Koninkrijk geen baan wacht, een geldelijk nadeel indien hij direct naar het Verenigd Koninkrijk gaat om werk te zoeken, omdat hij, wanneer hij bijstand uit de openbare kas behoeft voordat hij weer gaat verdienen, verplicht is gedurende de voorgeschreven periode in het land van de laatste tewerkstelling te blijven om daar een uitkering te ontvangen.

De president van het Social Security Appeal Tribunal (hierna: „de president") stelt zich daarentegen op het standpunt, dat voor de beoordeling van het probleem moet worden gekeken naar het moment van verplaatsing. Toen Gray Spanje verliet, had hij geen aanspraak op een Spaanse uitkering omdat hij niet beschikbaar was voor nieuw werk. Evenmin had hij — zij het om andere redenen — aanspraak op uitkering in Engeland. Volgens de president is er dan ook geen sprake van een beperking van het vrije verkeer, aangezien Gray's positie niet slechter was dan zij in Spanje was geweest.

Verordening nr. 1408/71 geeft volgens de president weer, wat de Commissie (die het voorstel heeft gedaan) en de Raad (die het met eenparigheid van stemmen heeft aangenomen) op het gebied van de sociale zekerheid noodzakelijk achtten voor de verwezenlijking van het vrije verkeer van werknemers. Slechts indien de betrokken bepalingen volstrekt tekort zouden schieten in de verwezenlijking van het vrije verkeer, quod non, zou de geldigheidsvraag kunnen rijzen.

Volgens de president slaat de term „werknemer" in de eerste plaats op mensen die

werk hebben, en moet onderscheid worden gemaakt tussen een werknemer in die zin en een „werkloze werknemer", een term die elders in de considerans van de verordening wordt gebruikt („overwegende dat het nodig is de werkloze werknemer gedurende een beperkte periode recht toe te kennen op de werkloosheidsuitkeringen als voorzien bij de wetgeving van de Lid-Staat waaraan hij laatstelijk onderworpen was").

De president merkt verder op, dat het niet in strijd is met artikel 48 EEG-Verdrag, dat iemand die een Lid-Staat verlaat zonder daar werkloosheidsuitkering te hebben ontvangen, bij aankomst in een andere Lid-Staat niet met succes werkloosheidsuitkering kan aanvragen, aangezien artikel 48 werklozen enkel het recht toekent om „op het grondgebied van een Lid-Staat verblijf te houden, na er een betrekking te hebben vervuld" (artikel 48, lid 3, sub d).

De president merkt in dit verband op, dat artikel 67 van verordening nr. 1408/71 het recht op werkloosheidsuitkering van personen die zich in die situatie bevinden, beschermt, terwijl artikel 69 van die verordening ten gunste van degenen die niet als werknemers, maar als werkzoekenden naar een Lid-Staat komen, voorziet dat zij hun uitkering gedurende maximaal drie maanden behouden (waarbij de kosten worden afgewenteld op de staat die zij hebben verlaten).

Het in artikel 69 neergelegde vereiste, dat men in de bevoegde staat vier weken als werkzoekende ingeschreven moet zijn geweest, is het gevolg van een beleidskeuze. Deze houdt in, dat degene die zich met behoud van een werkloosheidsuitkering in een ander land wil vestigen, eerst vier weken in de bevoegde staat werk moet hebben gezocht; volgens de president is dit in overeenstemming met artikel 48 EEG-Verdrag, dat nergens uitdrukkelijk spreekt van een recht van vrij verkeer voor het zoeken van werk. Het belangrijkste is het vrije verkeer van werknemers met een baan; werkzoekenden genieten weliswaar ook voordelen, maar enkel indien zij eerst volgens het recht van de bevoegde staat als zodanig zijn erkend.

De president concludeert, dat aanvaarding van het betoog van Gray erop neer zou komen, dat werklozen uit een Lid-Staat direct toegang hebben tot de fondsen van een andere Lid-Staat, waarmee laatstgenoemde staat een onaanvaardbare last zou worden opgelegd. Een dergelijk recht van toegang kan volgens hem niet uit artikel 51 EEG-Verdrag worden afgeleid.

Gelet op de twijfels van de meerderheid over de geldigheid van de betrokken gemeenschapsbepalingen, heeft het Social Security Appeal Tribunal te Bognor Regis de behandeling van de zaak niettemin bij beschikking van 25 januari 1991 geschorst en het Hof de volgende prejudiciële vragen voorgelegd:

„Zijn de artikelen 67, lid 3, en 69, lid 1, van verordening (EEG) nr. 1408/71 ongeldig in die zin, dat zij afwijken van het bepaalde in artikel 51 EEG-Verdrag, dat ‚de Raad met eenparigheid van stemmen op voorstel van de Commissie de maatregelen vaststelt welke op het gebied van de sociale zekerheid noodzakelijk zijn voor de totstandkoming van het vrije verkeer van werknemers' ?

Zo ja, welke gevolgen heeft een dergelijke ongeldigheid voor Gray's aanvraag ?"

3. *Procesverloop*

De verwijzingsbeschikking van het Social Security Appeal Tribunal te Bognor Regis is op 14 februari 1991 ter griffie van het Hof ingeschreven.

Krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG zijn op 27 mei 1991 schriftelijke opmerkingen ingediend door de Raad van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door J. Aussant en Ch. Zilioli, leden van zijn juridische dienst, als gemachtigden, en door de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door N. Khan, lid van haar juridische dienst, als gemachtigde; op 30 mei 1991 door de Duitse regering, vertegenwoordigd door E. Röder en J. Karl, als gemachtigden, en op 5 juni 1991 door de regering van het Verenigd Koninkrijk, vertegenwoordigd door H. A. Kaya, als gemachtigde, bijgestaan door E. Sharpston, Barrister.

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en de advocaat-generaal gehoord, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

Bij beschikking van 8 oktober 1991 heeft het Hof de zaak naar de Derde kamer verwezen.

II — Bij het Hof ingediende schriftelijke opmerkingen

Volgens de *Duitse regering* zijn de onderhavige bepalingen verenigbaar met het EEG-Verdrag. De artikelen 48 en 51 van dit Verdrag hebben namelijk in principe enkel betrekking op werknemers, dat wil zeggen personen die in een arbeidsverhouding werkzaam zijn, terwijl voor personen die zich als werkzoekenden verplaatsen, de rechten van vrij verkeer, neergelegd in artikel 48, lid 3, sub a en b, EEG-Verdrag en de uitvoeringsverordeningen van die bepaling, slechts gelden met betrekking tot de toegang tot arbeid (zie in die zin het arrest van 18 juni 1987, zaak 316/85, Lebon, Jurispr. 1987, blz. 2811, r. o. 26).

Ter uitvoering van artikel 51 bepaalt verordening nr. 1408/71, dat aan werkloze werknemers gedurende een beperkte periode werkloosheidsuitkering moet worden toegekend volgens de wettelijke regeling van de Lid-Staat, waaraan zij laatstelijk waren onderworpen (negende overweging en artikel 69 van verordening nr. 1408/71). Artikel 67 van verordening nr. 1408/71 biedt — eveneens ter uitvoering van artikel 51 EEG-Verdrag — werknemers die reeds een baan hebben gehad in de Lid-Staat waarnaar zij hun woonplaats hebben verplaatst, de mogelijkheid om aanspraak te maken op werkloosheidsuitkering met inachtneming van de tijdvakken van arbeid of verzekering die zijn vervuld in de staat waar zij voordien tewerk waren gesteld.

Artikel 51 EEG-Verdrag verlangt niet, dat werklozen die hun woonplaats naar een andere Lid-Staat verplaatsen, in de nieuwe Lid-Staat een onvoorwaardelijke aanspraak op werkloosheidsuitkering hebben. Het verplicht de Raad enkel om de maatregelen vast te stellen welke op het gebied van de sociale zekerheid noodzakelijk zijn voor de

totstandkoming van het vrije verkeer van werknemers. Wat in het bijzonder de mogelijkheid van werklozen betreft om nieuw werk te vinden, bevatten de artikelen 67 en 69 de noodzakelijke maatregelen om ze in staat te stellen om hun recht om nieuw werk te kunnen vinden, effectief uit te oefenen.

Een onbeperkte aanspraak op werkloosheidsuitkering in de staat van de nieuwe woonplaats zou hooguit gerechtvaardigd zijn indien er een gemeenschappelijke arbeidsmarkt bestond en het bevoegde arbeidsbureau de mogelijkheid had om zich ook van zijn uitkeringsplicht jegens de betrokkene te bevrijden door hem een arbeidsplaats aan te bieden in andere Lid-Staten (zie over dit punt arrest van 22 februari 1990, zaak C-228/88, Bronzino, Jurispr. 1990, blz. I-531, r. o. 13 e. v.). Een dergelijke markt moge een politiek streven zijn, maar zij is nog geen realiteit.

De *regering van het Verenigd Koninkrijk* merkt meer in het bijzonder met betrekking tot artikel 51 EEG-Verdrag op, dat die bepaling de Raad het mandaat geeft om de maatregelen vast te stellen welke op het gebied van de sociale zekerheid „noodzakelijk" zijn voor de totstandkoming van het vrije verkeer van werknemers; de twee categorieën van maatregelen die het artikel zelf noemt, vormen geen uitputtende lijst. Dit laatste wordt onder meer duidelijk uit de formulering van de Franse, de Duitse, de Italiaanse en de Nederlandse tekst van die bepaling. Aangezien de precieze strekking en inhoud van de vereiste maatregelen niet uit artikel 51 zelf kunnen worden opgemaakt, moet de Raad noodzakelijkerwijs over een zekere vrijheid beschikken bij zijn keuze van de middelen om de beoogde doeleinden te bereiken.

In het verleden heeft het Hof wel moeten beslissen, dat een aantal specifieke bepalingen van verordening nr. 1408/71 onverenigbaar was met artikel 51 EEG-Verdrag. Zo is een beperking van de cumulatie van uitkeringen, die leidt tot een vermindering van de rechten die de betrokkenen in een Lid-Staat reeds genieten op grond van de toepassing van de nationale wetgeving alleen, onverenigbaar met artikel 51 (zie arresten van 21 oktober 1975, zaak 24/75, Petroni, Jurispr. 1975, blz. 1149, r. o. 21; 6 maart 1979, zaak 100/78, Rossi, Jurispr. 1979, blz. 831, r. o. 14 en 16, en 9 juli 1980, zaak 807/79, Gravina, Jurispr. 1980, blz. 2205, r. o. 6 en 7). In de onderhavige zaak heeft de betrokkene echter geen aanspraak op werkloosheidsuitkering op grond van nationaal recht alleen, en de vraag is dan ook, of hij met succes kan aanvoeren, dat de expliciete gemeenschapsbepalingen die voor hem eveneens de toegang tot werkloosheidsuitkering in het Verenigd Koninkrijk afsnijden, zelf onverenigbaar zijn met artikel 51.

In zijn arrest van 13 juli 1976 (zaak 19/76, Triches, Jurispr. 1976, blz. 1243) verklaarde het Hof dat, zo de door de Raad overeenkomstig artikel 51 genomen maatregelen niet tot gevolg mogen hebben dat een migrerende werknemer wordt beroofd van een recht, verkregen krachtens de enkele wetgeving van de Lid-Staat waar hij heeft gewerkt, geen der voornoemde verdragsbepalingen (de artikelen 3, 48, 51 en 117) afdoet aan de in artikel 51 aan de Raad toegekende vrijheid om te dien einde elke objectief gerechtvaardigde maatregel te kiezen, zelfs indien met de getroffen bepalingen niet elk risico van ongelijkheid tussen de werknemers als gevolg van de verschillen in de betrokken nationale stelsels wordt uitgesloten.

De vrijheid van de Raad bij de keuze van de middelen is ruim genoeg om te bewerkstelligen, dat de gewraakte artikelen van verordening nr. 1408/71 binnen het kader van artikel 51 EEG-Verdrag blijven, zelfs indien het gekozen stelsel niet elk risico van ongelijkheid tussen werknemers uitsluit.

Overigens hebben de verordeningen die krachtens artikel 51 zijn vastgesteld, „niet een gemeenschappelijk stelsel van sociale zekerheid opgezet, doch verschillende stelsels laten voortbestaan die verschillende vorderingen doen ontstaan op onderscheiden organen tegenover welke de uitkeringsgerechtigde rechtstreeks aanspraken bezit, hetzij uitsluitend krachtens een nationale wettelijke regeling, hetzij krachtens de nationale regeling zo nodig aangevuld door het gemeenschapsrecht" (arrest in zaak 100/78, Rossi, reeds geciteerd, r. o. 13). Artikel 51 „voorziet in een coördinatie en niet in een harmonisatie van de wettelijke regelingen der Lid-Staten. Artikel 51 laat derhalve verschillen bestaan tussen de sociale-zekerheidsregelingen van de Lid-Staten en bijgevolg ook in de rechten van de personen die er werkzaam zijn. Dit artikel raakt niet aan de materiële en formele verschillen tussen de sociale-zekerheidsregelingen van de onderscheiden Lid-Staten en dus ook niet aan de verschillen in de rechten van de aldaar werkzame personen" (arrest van 15 januari 1986, zaak 41/84, Pinna, Jurispr. 1986, blz. 1, r. o. 20). Verordening nr. 1408/71 beoogt uitsluitend, de nationale stelsels van sociale zekerheid te coördineren (zie arrest van 12 juli 1979, zaak 266/78, Brunori, Jurispr. 1979, blz. 2705, r. o. 6).

De artikelen 67, lid 3, en 69, lid 1, van verordening nr. 1408/71 weerspiegelen een beleidskeuze van de wetgever om de Lid-Staat waar de betrokkene recent premie heeft betaald, primair met de betaling van de werkloosheidsuitkering te belasten en om werklozen te stimuleren om eerst naar werk te zoeken in de Lid-Staat waar zij het laatst in loondienst waren.

De regering van het Verenigd Koninkrijk acht het dienstig om te wijzen op de doelstellingen van de betrokken bepalingen. Artikel 67 beschermt de positie van werknemers die zich naar een andere staat begeven om aldaar te gaan werken, terwijl artikel 69 over de positie van werkzoekenden gaat en hun een positie van financiële zekerheid verschaft wanneer zij in een andere Lid-Staat werk zoeken, mits aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Overigens heeft het Hof in een recent arrest overwogen, dat waar het om werkzoekenden en niet om werknemers gaat, redelijke beperkingen niet onverenigbaar zijn met het beginsel van het vrije verkeer van werknemers (arrest van 26 februari 1991, zaak C-292/89, Antonissen, Jurispr. 1991, blz. I-745).

Meer in het bijzonder met betrekking tot artikel 67 van verordening nr. 1408/71 merkt de regering van het Verenigd Koninkrijk op, dat de Adjudication Officer met het bepaalde in dat artikel rekening moest houden, omdat het volgens de relevante Britse wetgeving voor de toekenning van werkloosheidsuitkering nodig is dat de betrokkene bepaalde tijdvakken van verzekering heeft vervuld. Gezien de bewoordingen van artikel 67, lid 3, kwam Gray echter niet in aanmerking voor werkloosheidsuitkering op grond van dat artikel, aangezien zijn laatste tijdvakken van verzekering in Spanje waren vervuld en de aanvraag in het Verenigd Koninkrijk werd gedaan.

Artikel 67, lid 3, dat de aanspraak op toepassing van de samentellingsregelingen afhankelijk stelt van de voorwaarde, dat de betrokkene „laatstelijk" tijdvakken van verzekering of arbeid „heeft vervuld" krachtens de wettelijke regeling op grond waarvan de uitkeringen worden aangevraagd, is volstrekt redelijk. Deze voorwaarde weerspiegelt de economisch band die de betrokkene onder normale omstandigheden reeds zal hebben met de Lid-Staat krachtens het wettelijk stelsel waarvan hij nu aanspraak wil maken op werkloosheidsuitkering. Aangezien verordening nr. 1408/71 de nationale bepalingen inzake sociale zekerheid niet harmoniseert maar coördineert, is artikel 67, lid 3, geheel verenigbaar met artikel 51 EEG-Verdrag.

In het arrest van 16 mei 1991 (zaak C-272/90, Van Noorden, Jurispr. 1991, blz. I-2543), moest het Hof zich uitspreken over de vraag of artikel 67 (naast andere bepalingen) aldus moet worden uitgelegd, dat het een Lid-Staat toestond om een gemeenschapsonderdaan werkloosheidsuitkering toe te kennen voor niet meer dan de in artikel 69, lid 1, sub c, van de verordening genoemde periode van drie maanden, indien de betrokkene in die Lid-Staat niet „laatstelijk" een tijdvak van verzekering of arbeid „had vervuld", wat als voorwaarde is gesteld om van de samentelling van artikel 67 te kunnen profiteren. Het Hof overwoog, dat de betrokkene in een dergelijke situatie enkel aanspraak kan maken op werkloosheidsuitkering op grond van artikel 69 en verwierp het argument dat artikel 67 onverenigbaar was met de artikelen 7 en 58 tot en met 66 EEG-Verdrag.

De omstandigheid dat de betrokkene in de onderhavige zaak — anders dan Van Noorden — aanvankelijk, voordat hij het Verenigd Koninkrijk verliet, aan de sociale-zekerheidswetgeving van het Verenigd Koninkrijk was onderworpen, kan niet tot een andere oplossing leiden.

Gaat men uit van de letterlijke tekst van artikel 67, dan komt Gray duidelijk niet in aanmerking voor werkloosheidsuitkering in het Verenigd Koninkrijk; een teleologische uitlegging van artikel 67 leidt tot de conclusie, dat de Raad als normale regel heeft willen vaststellen, dat iemand een zekere economische band moet hebben met de Lid-Staat waar hij aanspraak maakt op werkloosheidsuitkering, voordat hij van die Lid-Staat kan verlangen dat hij rekening houdt met in andere Lid-Staten vervulde tijdvakken van arbeid of verzekering. In het reeds geciteerde arrest Di Paolo (r. o. 9) lijkt het Hof de voorwaarde van artikel 67, lid 3, zonder meer te accepteren.

Ook blijkt uit deze bepaling, dat uitzonderlijke situaties met inachtneming van artikel 71, lid 1, sub a-ii, en sub b-ii, van die verordening moeten worden opgelost.

Artikel 67, lid 3, past louter de status quo naar nationaal recht toe op alle werklozen, ongeacht hun Lid-Staat van oorsprong; dit is in overeenstemming met het beginsel, dat het Hof in zijn arrest van 12 juni 1986 (zaak 302/84, Ten Holder, Jurispr. 1986, blz. 1821) heeft erkend: het is niet de Lid-Staat van de woonplaats maar de bevoegde Lid-Staat die de financiële last van de uitke-

ringen draagt. De uitzondering op dat beginsel, die zich hier niet voordoet, is de situatie waar de betrokkene zulke economische banden met de Lid-Staat van de woonplaats heeft, dat het doelmatig is om te verlangen, dat deze de uitkering uitbetaalt (zie artikel 71 van verordening nr. 1408/71).

De regering van het Verenigd Koninkrijk merkt verder op, dat zelfs na een kort tijdvak van arbeid (dat leidt tot daadwerkelijke betaling van premie voor het Britse socialezekerheidsstelsel) het Verenigd Koninkrijk bij een daaropvolgende periode van werkloosheid op grond van artikel 67, leden 1 en 3, een werkloosheidsuitkering dient toe te kennen, ook al is over geen van beide voor de aanspraak relevante belastingjaren in het Verenigd Koninkrijk enige premie van de klasse I betaald.

Het effect van inzonderheid artikel 69 van verordening nr. 1408/71 is, dat Gray van uitkering is uitgesloten omdat hij zich tussen de beëindiging van zijn baan, na de verkoop van het restaurant, en zijn terugkeer in het Verenigd Koninkrijk, in Spanje niet als werkzoekende heeft laten inschrijven.

Binnen het stelsel dat bij artikel 69 is opgezet, staat inschrijving bij de bevoegde instanties centraal waardoor die instanties adequaat toezicht kunnen houden.

In het arrest van 19 juni 1980 (gevoegde zaken 41/79, 121/79 en 796/79, Testa, Jurispr. 1980, blz. 1979, r. o. 14 en 15) overwoog het Hof met betrekking tot artikel 69, lid 2, van verordening nr. 1408/71, dat „het de communautaire wetgever ingevolge artikel 51 niet verboden is, aan de door hem ter verzekering van het vrije verkeer van werknemers verleende voordelen voorwaarden en beperkingen te verbinden", in het bijzonder wanneer de bepalingen een onderdeel vormen van een „bijzondere regeling die de werknemer rechten verleent die hij anders niet zou bezitten".

De inschrijvingsvoorwaarde van artikel 69, lid 1, vormt een onderdeel van zo een bijzondere regeling; zij is redelijk, niet onevenredig en dus verenigbaar met artikel 51 EEG-Verdrag.

En ten slotte kan in de algemene termen waarin artikel 51 is gesteld, geen verplichting voor de Raad worden gelezen om een wettelijke regeling vast te stellen die de Lid-Staten verplicht, ter zake van de aanspraak op sociale zekerheid een stelsel in het leven te roepen dat ten gunste van alle migrerende werknemers werkt en wel ogenblikkelijk en zonder voorwaarden, zoals de voorwaarde van inschrijving, die de Lid-Staten in staat stelt om effectief toezicht te houden op de juiste besteding van de overheidsmiddelen.

Gelet op deze opmerkingen, acht het Verenigd Koninkrijk het onnodig om op de tweede vraag in te gaan.

Het geeft het Hof in overweging te verklaren, dat bij onderzoek van artikel 51 EEG-Verdrag niet is gebleken van feiten of om-

standigheden die de geldigheid van de artikelen 67, lid 3, en 69, lid 1, van verordening (EEG) nr. 1408/71 kunnen aantasten.

De *Raad* stelt, dat het gemeenschapsrecht het vrije verkeer van werkzoekenden niet als zodanig garandeert maar enkel als een noodzakelijk middel ter verwezenlijking van en een aanvulling op het vrije verkeer van werknemers. Dit blijkt onder meer uit het feit dat voor het vrije verkeer van werknemers in de zin van artikel 48 EEG-Verdrag geen beperkingen gelden, terwijl aan het recht om in een Lid-Staat verblijf te houden om werk te zoeken (om niet te spreken van het recht om van sociale-zekerheidsmaatregelen te profiteren) een tijdslimiet kan worden gesteld. Een nationale wettelijke regeling die het verblijfsrecht van gemeenschapsonderdanen die in een Lid-Staat werk zoeken, aan een tijdslimiet bindt, is bijgevolg niet in strijd met het gemeenschapsrecht, mits de gegeven termijn niet zo kort is, dat het nuttig effect van het beginsel van vrij verkeer in het gedrang komt (arrest van 26 februari 1991, zaak C-292/89, Antonissen, reeds aangehaald).

Verordening nr. 1408/71 beoogt de nationale sociale-zekerheidswetgevingen te coördineren en niet ze te harmoniseren, hetgeen duidelijk blijkt uit de tweede, de zevende en de negende overweging van de verordening. Door de verordening wordt een aantal basisregels in werking gesteld zonder dat de inhoud van de nationale wettelijke regelingen hierdoor echter wordt gewijzigd. De verordening bevat ook bepalingen die vragen omtrent de toepasselijke wetgeving oplossen, en zij wijst de bevoegde autoriteiten, organen en staten aan. De artikelen 67 tot en met 71 van de verordening verlenen werkloze werknemers bepaalde rechten om te voorkomen, dat zij nadeel ondervinden wanneer zij zich verplaatsen om in een andere Lid-Staat werk te zoeken. Ingevolge deze bepalingen kunnen potentiële EEG-werknemers voor werkloosheidsuitkering in aanmerking komen, wanneer is vastgesteld dat zij op grond van de wetgeving van de bevoegde staat de status van werkloze werknemer hebben.

In casu heeft de betrokkene niet laten vaststellen, dat hij werkloos was in de zin van de wetgeving van de bevoegde staat (Spanje). Hij kon dus geen beroep doen op de bepalingen van de verordening die hem recht op werkloosheidsuitkering in Engeland zouden geven, zodat hij zich op nationale bepalingen moest verlaten. Hij had echter in Gran Canaria geen aanspraak op werkloosheidsuitkering omdat hij zich niet bij de Spaanse dienst voor arbeidsbemiddeling had laten inschrijven en niet ter beschikking van die dienst was gebleven, en in Engeland evenmin, omdat hij zich niet kon beroepen op eerdere in dat land vervulde tijdvakken van arbeid.

Wanneer het recht van het Verenigd Koninkrijk opnieuw op de betrokkene van toepassing wordt, zal voor elk daaropvolgend tijdvak krachtens de verordening met het in Spanje vervulde tijdvak van verzekering rekening worden gehouden, waarmee zijn positie beter wordt dan zij onder het nationale recht alleen zou zijn geweest.

Met betrekking tot de doeleinden van artikel 51 is aan de Raad een zekere vrijheid gelaten bij de keuze van de middelen om het doel van vrij verkeer van werknemers te bereiken. De conclusie dat de artikelen 67, lid 3, en 69, lid 1, van verordening nr. 1408/71 ongeldig zijn, is dus slechts mogelijk wanneer wordt aangetoond, dat

die bepalingen niet bijdragen tot, dan wel een obstakel vormen voor de verwezenlijking van dat doel (zie de arresten van 21 oktober 1975, zaak 24/75, Petroni, reeds aangehaald, en 13 oktober 1977, zaak 112/76, Manzoni, Jurispr. 1977, blz. 1647).

Beide bepalingen zijn volgens de Raad verenigbaar met het Verdrag aangezien zij geen belemmering vormen voor het vrije verkeer van werknemers en zij inzonderheid niet tot gevolg hebben, dat werknemers sociale-zekerheidsvoordelen verliezen die hun hoe dan ook door de wetgeving van een enkele Lid-Staat worden toegekend. Integendeel, zij geven de onderdanen van de Lid-Staten rechten die zij voordien niet automatisch hadden, zoals het recht dat onder bepaalde voorwaarden rekening wordt gehouden met tijdvakken van verzekering of arbeid die de betrokkene als werknemer heeft vervuld krachtens de wettelijke regeling van een andere Lid-Staat, en het recht op behoud van werkloosheidsuitkering tijdens een verblijf in het buitenland.

De gewraakte bepalingen komen niet in strijd met artikel 51 EEG-Verdrag doordat de daarin verleende rechten afhankelijk zijn gesteld van de vervulling van bepaalde voorwaarden. Volgens de rechtspraak van het Hof (arrest van 19 juni 1980, gevoegde zaken 41/79, 121/79 en 796/79, Testa, reeds aangehaald) „is het de communautaire wetgever ingevolge artikel 5 niet verboden, aan de door hem ter verzekering van het vrije verkeer van werknemers verleende voordelen voorwaarden en beperkingen te verbinden" (zie ook arrest van 16 mei 1991, zaak C-272/90, Van Noorden, reeds aangehaald).

De oplegging van de onderhavige voorwaarden was een bewuste beleidskeuze om de uitvoer van werkloosheid te voorkomen. In beide bepalingen is de voorwaarde bedoeld om de werkloosheidsuitkering ten laste te laten komen van de staat waar de werknemer premie heeft betaald, en om werklozen aan te zetten om eerst in die staat naar werk te zoeken en pas later eventueel in een andere Lid-Staat. Zouden dergelijke voorwaarden ontbreken, dan zou dit leiden tot uitvoer van werkloosheid naar de Lid-Staten met de hoogste uitkeringen. Zeker op korte termijn zou dit voor deze Lid-Staten een onaanvaardbare last zijn.

De Raad ziet dan ook geen grond voor ongeldigverklaring van artikel 67, lid 3, en 69, lid 1, van verordening nr. 1408/71.

Vooraf merkt de *Commissie* op, dat Gray een van degenen is die op grond van artikel 2, lid 1, van verordening nr. 1408/71 onder de werking van die verordening vallen.

De vraag van de verwijzende rechter gaat kennelijk ervan uit, dat het Verenigd Koninkrijk de bevoegde staat was voor de toepassing van artikel 67, lid 1, en dat, had artikel 67, lid 3, niet bestaan, met Gray's Spaanse premies rekening zou zijn gehouden toen hij op 28 februari 1990 werkloosheidsuitkering aanvroeg.

In casu is het bevoegde orgaan in de zin van artikel 67, lid 1, echter het Spaanse orgaan. Blijkens de rechtspraak van het Hof is een werkloze onderworpen aan de wettelijke regelingen van de staat waarin hij zijn laatste werkzaamheden heeft verricht (arrest van

7 maart 1985, zaak 145/84, Cochet, Jurispr. 1985, blz. 801). De recente arresten van 21 februari 1991 (zaken C-140/88, Noij, Jurispr. 1991, blz. I-387, en C-245/88, Daalmeyer, Jurispr. 1991, blz. I-555), zijn voor dit punt niet van belang, daar het in die zaken ging om personen die definitief met werken waren opgehouden.

De vraag wat in een geval als het onderhavige de bevoegde staat is, is definitief door het Hof beantwoord in het arrest van 16 mei 1991 (zaak C-272/90, Van Noorden, reeds aangehaald), waarin het Hof in rechtsoverweging 10 besliste, dat

„een werkzoekende die nooit onderworpen is geweest aan de sociale wetgeving van de Lid-Staat waar hij een werkloosheidsuitkering aanvraagt, en die dus ook geen tijdvakken van verzekering of van arbeid krachtens de wettelijke regeling van de betrokken Lid-Staat heeft vervuld, niet op grond van artikel 67 van verordening nr. 1408/71, maar slechts op grond van artikel 69 van dezelfde verordening werkloosheidsuitkeringen kan ontvangen".

De omstandigheid dat Gray, anders dan Van Noorden, wel enige tijd aan de wetgeving van het Verenigd Koninkrijk onderworpen is geweest, staat niet in de weg aan de toepassing van het beginsel dat het Hof in de zaak Van Noorden heeft verwoord, nu op de premies die Gray vóór 1971 voor het Britse sociale-zekerheidsstelsel had betaald, geen beroep meer kon worden gedaan tot staving van een aanspraak op uitkering krachtens dat stelsel.

De vraag over de geldigheid van artikel 69, lid 1, lijkt te berusten op een misverstand over de identiteit van de bevoegde staat. De verwijzende rechter gaat er in zijn redenering impliciet vanuit, dat Gray direct aanspraak zou hebben gehad op werkloosheidsuitkering overeenkomstig het Britse recht, ware het niet dat hij voor zijn vertrek vier weken als werkzoekende ingeschreven moest zijn geweest in de bevoegde staat. Had de rechter beseft dat Spanje de bevoegde staat was, dan had hij ongetwijfeld ook aanvaard, dat het bevoegde orgaan van de bevoegde staat eerst het bestaan van een recht op uitkering moest vaststellen, voordat de betrokkene die uitkering in een andere Lid-Staat kan ontvangen.

De Commissie concludeert, dat de geldigheid van de artikelen 67, lid 3, en 69, lid 1, van verordening nr. 1408/71 hier niet aan de orde is, nu de omstandigheid dat Gray van deze bepalingen geen gebruik kan maken, niet te wijten is aan de voorwaarden die in die bepalingen zijn neergelegd, doch aan het feit dat Spanje de bevoegde staat is.

De vraag is alleen relevant indien zij zo ruim wordt gelezen, dat zij niet alleen betrekking heeft op de geldigheid van voornoemde artikelen, maar ook op de vraag of artikel 51 EEG-Verdrag de Raad verplicht, wetgeving vast te stellen die iemand in de positie van Gray in staat stelt werkloosheidsuitkering aan te vragen krachtens de wettelijke regeling van de staat waar hij momenteel woont.

Met betrekking tot de verenigbaarheid van artikel 67 van verordening nr. 1408/71 met

artikel 51 EEG-Verdrag merkt de Commissie op, dat Gray bij zijn bewering, dat hij direct na terugkeer in het Verenigd Koninkrijk recht op werkloosheidsuitkering heeft, hetzij ervan uitgaat, dat de rechten die hij onder het Spaanse sociale-zekerheidsstelsel heeft verworven, tegenover de Britse autoriteiten kunnen worden ingeroepen als grondslag voor zijn aanspraak op een werkloosheidsuitkering, hetzij dat hij de nationale bepalingen inzake de premievereisten naast zich neer kan leggen omdat hij van zijn recht van vrij verkeer gebruik heeft gemaakt. Duidelijk is, dat artikel 51 noch enige andere bepaling van titel III, hoofdstuk 1, van het EEG-Verdrag een rechtstreeks toepasselijk recht verleent om nationale regels betreffende de premies die noodzakelijk zijn voor de verkrijging van werkloosheidsuitkering, buiten toepassing te laten.

Artikel 51 EEG-Verdrag verplicht de Raad, maatregelen vast te stellen om te verzekeren, dat tijdvakken die in één Lid-Staat in aanmerking worden genomen, voor de verkrijging en het behoud van het recht op uitkering, in een andere Lid-Staat worden meegeteld. Aangezien de bevoegde staat noodzakelijkerwijs de staat van tewerkstelling of laatste tewerkstelling is, kan Gray zich voor een aanspraak op de litigieuze uitkering niet op artikel 51 beroepen.

Uit het reeds genoemde arrest van 21 oktober 1975 (Petroni) blijkt, dat de bepalingen van verordening nr. 1408/71, die geen afbreuk doen aan de rechten die personen op grond van het nationale recht hebben, geldig zijn. De zaak Petroni ging over pensioenaanspraken in de twee Lid-Staten waar Petroni had gewerkt. De hoogte van de twee pensioenen te zamen overschreed het bedrag dat hij zou hebben ontvangen indien hij nooit van zijn recht van vrij verkeer gebruik zou hebben gemaakt, waarop een van de bevoegde organen zijn pensioen overeenkomstig artikel 46, lid 3, van verordening nr. 1408/71 verlaagde.

Naar aanleiding van de vraag of die bepaling verenigbaar was met artikel 51, overwoog het Hof, dat samentelling als bedoeld in dat artikel, een begrip is dat enkel speelt in situaties waarin de betrokkene achtereenvolgens of afwisselend op grond van de wettelijke regeling van twee of meer Lid-Staten verzekerd is geweest. In casu kan echter geen sprake zijn van samentelling van Gray's Spaanse bijdragen, daar hij in het relevante tijdvak niet verzekerd was op grond van de Britse regeling.

Anders dan in de zaak Petroni, leidt de toepassing van het gemeenschapsrecht er in casu niet toe, dat de betrokkene een uitkering wordt ontzegd waarop hij anders op grond van het nationale recht aanspraak zou hebben.

Bovendien wordt Gray's recht om in het Verenigd Koninkrijk aanspraak te maken op werkloosheidsuitkering, geenszins aangetast door het bestaan van artikel 67, lid 3, maar wordt dit recht juist uitgebreid, indien men dit artikel in zijn geheel beschouwt.

Dat artikel 67 de rechten van Gray niet in voldoende mate uitbreidt, maakt artikel 67, lid 3, nog niet onverenigbaar met artikel 51 EEG-Verdrag.

Wat vervolgens de verenigbaarheid van artikel 69, lid 1, van verordening nr. 1408/71

met artikel 51 EEG-Verdrag betreft, is het duidelijk, dat niet de geldigheid van het recht om werkloosheidsuitkering te ontvangen in een andere dan de bevoegde Lid-Staat in geding is, maar de in artikel 69, lid 1, sub a, neergelegde voorwaarde, dat de betrokkene vóór zijn vertrek ten minste vier weken in de bevoegde staat als werkzoekende ingeschreven moet zijn geweest.

De geldigheid van artikel 69 is onderzocht in het reeds genoemde arrest van 19 juni 1980, zaak 41/79, Testa. In die zaak was een aanvraag voor werkloosheidsuitkering door het bevoegde orgaan van de bevoegde staat afgewezen op grond dat de betrokkene gebruik had gemaakt van het bij artikel 69 van de verordening toegekende recht om in een andere Lid-Staat werkloosheidsuitkering van het bevoegde orgaan te ontvangen doch vervolgens langer dan drie maanden uit de bevoegde staat was weggebleven.

In antwoord op een vraag over de verenigbaarheid van artikel 69, lid 2, van verordening nr. 1408/71 met de artikelen 48 tot en met 51 EEG-Verdrag overwoog het Hof, dat artikel 69

„aan degene die een beroep doet op deze bepaling, een voordeel toekent ten opzichte van degene die in de bevoegde Lid-Staat blijft, aangezien eerstgenoemde op grond van artikel 69 gedurende een periode van drie maanden is vrijgesteld van de verplichting ter beschikking te staan van de diensten voor arbeidsbemiddeling van de bevoegde staat" (r. o. 13).

„Het in artikel 69 verleende recht op het behoud van werkloosheidsuitkering draagt derhalve overeenkomstig artikel 51 EEG-Verdrag ertoe bij, dat het vrije verkeer van werknemers wordt gewaarborgd. Dat dit voordeel is beperkt in de tijd en afhankelijk is gesteld van de naleving van bepaalde voorwaarden, brengt niet mee dat artikel 69, lid 2, in strijd is met artikel 51. Het is de communautaire wetgever ingevolge laatstgenoemde bepaling niet verboden, aan de door hem ter verzekering van het vrije verkeer van werknemers verleende voordelen voorwaarden en beperkingen te verbinden" (r. o. 14).

Vervolgens citeert de Commissie het boek van A. Arnull (*The General Principles of EEC Law and the Individual*, blz. 156), dat in verband met bovengenoemde twee arresten (Petroni en Testa) het volgende commentaar bevat:

„The crucial factor distinguishing the facts of *Testa* from those of *Petroni* seems to be that in the former the claimants had relied on Community law in order to claim benefit from the German authorities during the time they were in Italy: national law conferred no such entitlement. In *Petroni*, it had not been necessary for the plaintiffs to have recourse to Community law at all: they were merely seeking to enforce rights granted under national law and succeeded in persuading the Court that Community law should not have the effect of depriving them of those rights."

De Commissie is zich bewust van de nadelen die iemand ten gevolge van artikel 69, lid 1, van verordening nr. 1408/71 ondervindt, wanneer hij zich, zodra hij werkloos wordt, naar een andere Lid-Staat begeeft om werk te zoeken. Maar om dezelfde redenen als hierboven ten aanzien van artikel 67, lid 3, gegeven, is het bestaan van dit nadeel niet in strijd met het Verdrag.

Zoals het Hof in de zaak Testa overwoog, breidt artikel 69 de rechten uit van degenen die werkloos zijn, en is het niet in strijd met artikel 51, dat de uitoefening van die rechten aan bepaalde voorwaarden wordt gebonden. Het arrest Testa biedt steun voor de conclusie, dat artikel 69, lid 1, van verordening nr. 1408/71 geldig is.

Ten slotte merkt de Commissie op, dat Gray bij zijn terugkeer in het Verenigd Koninkrijk aanspraak had kunnen maken op werkloosheidsuitkering indien een van haar voorstellen op het gebied van de sociale zekerheid was aangenomen. In het voorstel tot wijziging van verordening nr. 1408/71, dat zij op 18 juni 1980 bij de Raad heeft ingediend (PB 1980, C 169, blz. 22), wordt in de vijfde overweging van de considerans verklaard, dat „aan de werknemers die in een Lid-Staat werkloos zijn, de mogelijkheid dient te worden geboden, hun woonplaats over te brengen naar een andere Lid-Staat, waarmee zij nauwere banden hebben, zonder dat het recht op werkloosheidsuitkeringen verloren gaat".

Dit voorstel, dat niet door de Raad is overgenomen, voorzag in de opneming van een nieuw artikel 69 bis in de verordening, dat werkloze werknemers in staat zou hebben gesteld hun woonplaats over te brengen naar een andere Lid-Staat en daar aanspraak te maken op werkloosheidsuitkering alsof zij tijdens hun laatste werkzaamheden aan de wettelijke regeling van die Lid-Staat onderworpen waren geweest. Uit het bestaan van dit voorstel blijkt, dat de verordening in haar huidige vorm Gray onder de omstandigheden van deze zaak geen aanspraak op werkloosheidsuitkering geeft.

De Commissie geeft het Hof in overweging, de eerste vraag ontkennend te beantwoorden. In dat geval behoeft de tweede vraag niet te worden beantwoord. De tweede vraag gaat hoe dan ook het kader van de bevoegdheid van het Hof in prejudiciële zaken te buiten, daar het Hof wordt verzocht zich uit te spreken over de toepassing van het gemeenschapsrecht op het concrete geval, hetgeen de taak van de nationale rechter is (zie arrest van 27 maart 1963, gevoegde zaken 28/62-30/62, Da Costa, Jurispr. 1963, blz. 63).

Mocht het Hof het echter noodzakelijk achten zowel de expliciete als de impliciete vragen van gemeenschapsrecht te beantwoorden die in deze zaak aan de orde zijn gesteld, dan geeft de Commissie het Hof in overweging, deze te beantwoorden als volgt:

„De geldigheid van de artikelen 67, lid 3, en 69, lid 1, van verordening (EEG) nr. 1408/71 is van geen enkele invloed op een aanvraag van werkloosheidsuitkering, wanneer het voor de uitbetaling van de werkloosheidsuitkering bevoegde orgaan niet het orgaan is waarbij de werkloosheidsuitkering wordt aangevraagd.

Aangezien de artikelen 67, lid 3, en 69, lid 1, van verordening (EEG) nr. 1408/71, als onderdeel van de regeling tot coördinatie van de sociale-zekerheidsstelsels, die bij die verordening in het leven is geroepen, werknemers die hun recht van vrij verkeer uitoefenen, rechten en voordelen geven en de prestaties waarop die werknemers op grond van het nationale recht aanspraak hebben, niet verminderen, wijken zij niet af van artikel 51 EEG-Verdrag en zijn zij bijgevolg niet ongeldig."

J. C. Moitinho de Almeida
rechter-rapporteur